

Copyright© TRITONIC 2019 pentru ediția prezentă

Toate drepturile rezervate, inclusiv de a reproduce fragmente din carte.

TRITONIC

Str. Coacăzelor, nr. 5, București

email: editura@tritonice.ro

www.tritonice.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

UNGUREANU, DĂNUȚ

Experimentul păpușa - roman / Dănuț Ungureanu. - București :

Tritonic Books, 2019

ISBN: 978-606-749-448-8

Coperta Alexandra Bardan

Editor Bogdan Hrib

Ilustrația copertei Tania Furnea

Bun de tipar: noiembrie 2019

Tipărit în România

Orice reproducere, totală sau parțială a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

DĂNUȚ UNGUREANU

EXPERIMENTUL PĂPUȘA

roman

București, 2019

Auzul de unul singur - rețetă pentru scriitori creativi
(2016, trofeul best-seller al Editurii Tritonic 2017)

În colaborare cu Marian Trușă

Rețetă:

Vegetal (2014 - Premiul Ion Hriban 2014), Mărul
(2015 - Premiul Sci-Fi FEST 2016)

Proză scurtă

22 povestiri fantastice (2016 - Premiul Ion Hriban
2016)

EXPERIMENTUL ÎN APUS

de Ion Hriban

„The body is your property but my love is not. My love is
my own and I shall use you freely while you live.”
Confession of Smith, „The Rectification of Man”

Traducere de Ion Hriban

ISBN 978-960-89-1111-1

128 pag. 16x24 cm. 1000 exemplare

Preț: 12.000 lei

Preț: 12.000 lei

Preț: 12.000 lei

Preț: 12.000 lei

Preț: 12.000 lei

Preț: 12.000 lei

Preț: 12.000 lei

Preț: 12.000 lei

Preț: 12.000 lei

Capitolul unu

PARTEA ÎNTÂI BREASLA

Poate de viață vine mărșălău

„Băiețule, ce ai făcut? Măști și așa? Nu ești un băiețule
deștept? De ce ai făcut așa? De ce ai făcut așa? De ce
ai făcut așa? De ce ai făcut așa? De ce ai făcut așa?”

„Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa?
Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa?
Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa?
Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa?
Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa?”

Băiețule, ce ai făcut? Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa?
Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa?
Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa?
Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa?
Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa?”

— Oare... Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa?
Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa? Măști și așa?”

Capitolul unu

„Pofta de viață vine mâncându-i altuia zilele.”

(M. Martin)

La etajul trei, Moș Martin se opri un minut, gata să-și dea duhul, răpus de scara abruptă și de canicula care suise odată cu el, din stradă, încolăcindu-se ca un șarpe de foc.

— Lua-te-ar boala... mormăia sufocat, mânca-mi-ai...

Urcase treptele de nenumărate ori, dar pesemne anii îl ajungeau în sfârșit din urmă. Iar într-o bună zi, mai spre asfințit, avea să ridice privirea, s-o vadă la patru pe madama în negru. Sprijinită de balustradă, așteptându-l răbdătoare, cu chiștocul în colțul gurii și coasa proptită lângă geamul hidrantului.

— Băga-mi-aș... icni iar și se urni până la ultimul etaj.

Merse către ușa din capătul palierului, târșindu-și pantofii ieftini. Câteva lucrăsoare - o pâine de secară și vreo două iaurturi, le ducea într-o sacoșă de plastic.

Sună de trei ori scurt, ca de obicei. După câteva secunde, prinse în spatele ușii un zgomot slab și punctul luminos din vizor se stinse.

— Cezare... făcu Moș Martin, cu glas scăzut. Cezărică...

Dincolo se auzi iarăși un fâșăit slab, apoi nimic. Mai sună o dată. Atunci ușa se deschise doar cât îngăduia lanțul scurt. Un ochi îngropat în jumătate de obraz scofâlcit, neras de-o săptămână, se ivi din semiîntuneric.

— Martine, tu ești?

— Nu, Jeni fripturista. Scoate lanțul!

Ușa se mai crăpă un pic, să permită intrarea noului venit și se închise rapid.

— Cezare... făcu Moș Martin înduioșat, dacă nu vrei să se știe că ești acasă, nu mai lăsa lumina aprinsă în hol, fraiere. Se vede când vii la vizor.

Bătrânelul uscat, abia vizibil din pijamalele vărgate, surâse trist.

— Totdeuna te-ai priceput la de-astea, Martine. Din noi toți...

— Lasă. Hai în bucatărie, să-mi faci o cafea.

— Ai adus tu?

— Am adus.

Manevră pe lângă chiuvetă, spre mușamaua slinoasă a mesei. Încălecară două taburete tari, din vremea tinereții lor austere și angajate. Cezar căută chibritul pe-o policioară, aprinse un ochi de aragaz. Privirea îi tot aluneca pe sacoșa lui Moș Martin.

— Ce-ai acolo?

— Pâine, iaurt... Și Beretta cu amortizor, să-ți bat un cui în ceafă.

Cezar râse știrb. De mici le plăcuse să vorbească „cifrat, ca spionii americani”, când se jucau pe străzile toropite.

— Niciodată nu poți să fii destul de vigilant. Ia tu ceștile din dulăpior.

Moș Martin îi dădu borcânelul cu cafea proastă, lăsându-l să moșmondească lângă ibric. Se ridică, luă

două ceșcuțe desperecheate și le studie atent, vârându-și degetul într-una din ele, ca și cum ar fi văzut-o întâia oară.

Cezar se prezentă triumfător cu ibricul. Reușise să nu-l verse în foc.

— Martine, oftă așezându-se, iar o să râzi de mine. Mi-e frică, băi, mă cac pe mine de frică. Tu zici că sunt decât un boșorog țaca, mi s-a urât cu pensia și inventez povești de plictiseală. Da' eu știu multe, Martine, prea multe. Și într-o zi careva de la centru o să vrea să facă curat, să nu mai ducă și grija mea. Păi cu câte știu eu...

Se opri să ia câteva înghițituri, cu degetul mic ridicat, ca oamenii bine crescuți, întipărindu-și pe chip plăcerea stimulată de aroma exotică.

— Știi pe dreacu', îl potoli Moș Martin, sorbind la rândul său din cafea. Tu, Cezărică, n-ai văzut niciodată lucrurile cum sunt ele. Mereu ți s-a părut că viața e ca-n filme. Nu e, băi, ascultă la mine. Ai fost pretenul meu din grădiniță, mi-ai luat partea când venea alde Monti nebunu', ori mai știu eu care, să-mi spargă fața. Am dat la pilaf cu aceleași coarde, ne-am făcut muci cu aceleași poșirci... Da' nu te-a dus niciodată mintea mai mult decât să faci aia - aia, ce ți s-a spus și să-ți iei bănuțul. Altfel, fudul nevoie mare, ți-ai vârât nasul peste tot, chit că nu pricepeai nimic. Și vidanjorul crede că cele mai bune lucruri sunt la fund. Plus că voiai să te dai și tu important, să știe lumea c-ai aflat chestii, să te respecte... Mereu ți-am zis, stai frumos pe curul tău, Cezare, nu te băga. Nu trebuie să te creadă toți mai deștept decât ești. Dă cu brandul, fură o servietă, bagă un șis... Atât. Trebuia să rămâi prost și liniștit, Cezărică, să apuci suta de ani...

Se ridică icnind și luă ultima sorbitură în picioare. Vârî în sacoșa de plastic cele două ceșcuțe, ibricul,

lingurițele și sprayul cu cianură, lângă pâinea de secară și iaurturi. În ușa bucătăriei, se suci să mai arunce o privire mortului prăbușit pe podea, care-l urmărea cu privirea înghețată a nedumerire. Poate n-ar fi stricat să dea o tură prin garsonieră.

— Mersi de cafea...

„Eu nu mi-o amintesc pe mama, Papi, femeia blândă și strălucitoare de care-ai fost și încă mai ești îndrăgostit.

Mi-o povestești tu în serile care te copleșesc, când nu mai descifrezi lumea reală, ești obosit, descurajat, trist. Îmi pare atunci că nu ești tatăl meu, ci doar un ins scăpat din smârcul în care a putrezit generația voastră.

Sunt tânăr, Papi, și mi-e atât de dragă viața că dorința de-a-ți da și ție din preaplinul meu mă înjunghie ca o durere. Nu-i numai mila stărnită de ochii tăi mereu roșii, ca și cum abia te-ai fi oprit din plâns.

Am citit despre tine sute de pagini, în serile când mă trimiteai să mă distrez cu băieți, să agățăm fete, să le ameuim cu povești naive. Eu mă furișam prin vreun cotlon al clubului, părăsind gașca, să mai aflu ceva despre tine, să devorez îndeosebi bârfele, încropind istoria aproximativă a ființei tale cețoase, de care-mi povestești așa puțin. Ești zgârcit cu tine.

Ziarele, microfilmele, pozele mi te-au înfățișat ca pe un tânăr semănându-mi leit, mândrie a profesorilor tăi, un savant renumit încă de pe băncile școlilor ticsite cu neisprăviți, sperați să deprindă arta de-a se descurca în viață călcând pe grumajii altora «mai fraieri».

Te-ai ridicat, imposibil de oprit. Era vremea răului absolut, într-o lume preocupată doar să dezmembreze oamenii, ca pe mașinării, și să-i recompună după un model asept, eficient, supus.

Puțin după ce-ai împlinit douăzeci, universitățile nu mai aveau ce să te învețe. Le terminaseși pe cele mai vestite, în domenii pentru oamenii viitorului. Profesorii te evitau, acoperiți de ridicol.

Atunci a început să scrie de tine presa străină, unii aduceau vorba despre Nobel și n-ai mai putut fi ignorat. Deodată erai simbolul omului nou, creat de o societate perfectă. Erai un brand de țară. Apoi ai dispărut, Papi.

Ești aici, cu mine, închipuindu-ți că încă mai ai câte ceva să mă înveți, după ce m-ai trecut prin copilărie și adolescență, ferindu-mă de tot ce le-a otrăvit pe ale tale. Suntem împreună aici, dar afară, în lume, poveștile cu tine s-au oprit. Deodată n-am mai găsit nicio consemnare. Doar zvonuri, la început senzaționale, apoi tot mai anemice. Folclorul urban te plasa undeva, prin structurile cele mai secrete ale statului, poate o armată de elită, ori niște servicii despre care nu se vorbește decât în șoaptă. Mici legende, sortite dispariției, povesteau că veghezi, alături de o mână de eroi neștiuți, la siguranța patriei, a noastră, a tuturor. Tu și alte minți strălucite renunțați la plăcerile prezentului, ca să ne modelați nouă viitorul.

O singură dată, am mai găsit niște urme vagi. Un tabloid, recunoscut pentru fake news, te semnală într-un centru de dezintoxicare, un sanatoriu de boli mintale, sau așa ceva...”

„Cine n-a scris un rând în viața lui e mai valoros decât cel care n-a scris decât prostii.”
(Vadim)

Prima zi.

În capătul sălii care ținea loc și de anticameră, la un etaj superior al Palatului, se înălța o mare ușa capitonată cu piele roșie, dincolo de care, judecând după eleganța feroneriei, se nașteau hotărâri și fapte din cele mai grandioase. Un singur om, firește, putea viețui îndărătul nobilei uși, iar acela era chiar Președintele Partidului.

Ce se întâmpla acolo în aceste momente? Iată întrebarea care-l înflăcăra pe tânărul aplicant, pregătit să acorde prețuirea cuvenită unei legende vii, unei personalități atât de puternice încât aura ei se extindea generos peste țară și peste istorie. Ce se întâmpla dincolo de ușă?

Din direcția aceea se apropia acum cu pași mici, amortizați în totalitate de covorul lung, o domnișoară minionă, suficient de serioasă și hotărâtă încât să fie clar pentru toată lumea că era purtătoarea unei vești de cea mai mare importanță. Lui Andreas i se făcu inima cât un purice.

Când ea ajunse la patru, cinci metri de el, tânărul se ridică ușor intimidat, întrebându-se dacă există un protocol pentru astfel de momente, dacă ar fi politicos să-i întindă el mâna (variantă dezagrabilă, căci transpirase îngrozitor), dacă vocea n-o să-l trădeze în ultima clipă. Lucrurile se rezolvară însă de la sine, căci domnișoara se opri la un metru de dânsul, distanță la care n-ar fi putut ajunge nicio mână, decât printr-o plecăciune amplă, ceea ce nu era cazul.

— Sunt Laura, voluntară, surâse ea profesional. Domnul Președinte vă poate primi acum.

Și răsucindu-se ca un titirez luă deja un avans considerabil pe care Andreas îl recuperează după un moment de fâstăceală. Drumul spre biroul prezidențial, deși nu mai lung de câteva secunde, îi păru o combinație între escaladarea Muntelui Olimp, debarcarea în Lumea Nouă și ceva pe deasupra. Ceva subtil, energetic, o inițiere într-o altă viață.

— Intrați, spuse Laura, făcând un pas lateral pentru a-i permite accesul.

Iar aplicantul, chiar și-așa - copleșit de iminenta întâlnire cu cel căruia i se mai spunea „Dottore”, nu se putu împiedica să rețină ce minunăție de trup, micuț și elastic, activa în rezerva de cadre a Partidului.

Bătu inutil în tapițerie.

Intră.

Biroul Oval era gol.

Ori, cel puțin, așa i se înfățișase la prima vedere. Dacă anticamera îi păruse o sală supradimensionată, sălașul Președintelui Vadim (deși de dimensiuni mai mici, cum avea să constate după stingerea incendiului emoțional) era de-a dreptul cosmic.

Un candelabru baroc, alcătuit din cristale stelare, atârna pe plafon, la o înălțime amețitoare, proiectând lumini și umbre feerice. În afara mesei de abanos masiv la care pesemne lucra marele om, prin ungherele camerei de formă eliptică fuseseră create două, trei alveole delicios de intime, cu fotolii și măsuțe potrivite îndelungatelor taifasuri de taină ale elitei - „Dottore” și apropiații săi.

Măreția încăperii era desăvârșită de biblioteca imensă, care acoperea toți pereții, din podea până aproape de tavan, mii de volume prețioase, cele mai

multe ferecate în coperți de piele și mătase, tot ce-a scornit mintea omenească mai profund, mai generos, nemuritor.

Acolo, pe-o scăriță, nici prea sus (ca să nu se interpreteze drept infatuare, retragere în turnul de fildeș, departe de popor), nici prea jos (căci autorii marilor idei, ca și eroii, trebuie căutați mai spre vârful scărițelor), Președintele răsfoia gânditor un tom.

Andreas îl privi un minut întreg.

Era un bărbat falnic, ca la vreo cincizeci de primăveri, un metru șaizeci și cinci, șaptezeci de kilograme, păr grizonat, mustăcioară. Cum ședea acolo, cu piciorul drept flexat pe unul din fușteii scăriței, cu cotul sprijinit în raftul filozofilor, Descartes, Aristotel, Heidegger, una din razele candelabrului îi lumina zâmbetul cu care-l întâmpinase.

— Tinere, ce faci, măi? îl abordă jovial, închizând tomul cu o pocnitură care stârni un norișor de praf.

Îi indică unul din ungherele cu fotolii și sări el însuși, sprinten, din lumea clasicilor, pe podea, luându-l apoi de umeri ca pe-un amic din copilărie.

— Aici e Paradisul meu. Cărțile nu-și dau brânci una alteia de pe raft. Ce mai zici? Ce face tatăl?

— Mulțumesc, bine, răspunse Andreas copleșit de această bunătate părintească.

Domnișoara voluntară Laura veni discretă, magică, aducând cafele, apă rece și două degetare de *grappa*.

— Să vă fie de bine! le ură din inimă.

Așa arăta deci Partidul de care tânărul urma să-și sudeze inima, căruia voia să-i dăruiască tot ce alcătuia ființa sa, cunoștințele lui extraordinare, viața viitoare. O familie a iubirii.

— Tu, Andreas, ești ca băiatul meu, îi mărturisi Vadim după degetarele de *grappa*, pe care le dăduse

voinicește peste cap, în pereche, fiindcă tânărul îl refuzase politicos. N-am știut de tine, dar l-am cunoscut pe tatăl tău în tinerețe, când sistemul încerca zadarnic să pună frână impetuoșității noastre, să ne reteze aripile. Încă de-atunci mi-era limpede că, în afară de geniul care era el însuși, urmașii săi vor fi oamenii de nădejde de care viitorul țării ăsteia are atâta nevoie.

— Ați cunoscut-o și pe mama? îndrăzni sfios tânărul.

— Din păcate, nu, îl asigură Președintele, viața ne-a despărțit vremelnice, pe mine și pe tatăl tău.

Vorbiră apoi un ceas întreg despre câte-n lună și-n stele, ca doi prieteni, apropiindu-se tot mai mult, deschizându-se unul către celălalt, sărind cu ușurință peste pragul dincolo de care diferența de generație ar fi însemnat ceva.

Andreas îi povesti copilăria și adolescența sa, recompuse din amintiri destul de vagi, dominate de nesfârșitele tribulații ale lui Papi, mereu în mișcare, mereu în conflict cu ceilalți, rareori ei doi stabilindu-se într-un loc vreme îndelungată.

Președintele îl asculta atent și din când în când intervenea, la momentul cel mai bun, fie cu o interjecție plastică, fie cu un mic, dar neprețuit sfat de viață, asortat confesiunilor lui Andreas, cum se montează nestemata în aurul diademei. Aceste minuscule povețe, gen „totdeauna e mai bine să te ferești de rele”, ori „să cunoști oamenii înseamnă să cunoști viața”, parcă turnau apă vie în mădularele, mintea și limba tânărului abia ieșit în largul oceanului politic.

În sfârșit, tăcu ostentiv. Vadim îl privi cu dragoste.

— Nu m-am îndoit nicio clipă, Andreas, după ce-am discutat cu tatăl tău și m-am consultat mai mult

așa, de formă, cu colegii din Partid, că unul ca tine ne trebuie pentru etapa următoare, pentru noul drum pe care ne avântăm. Și nu, nu neapărat la organizația de tineret, acolo o avem pe Carla W., ai s-o cunoști, fata e spirit. În cazut tău ar fi fost însă o risipă de resurse. Țștia mici cresc singuri, mai dau cu capetele de pragul de sus, se mai împiedică și cad de-a bușilea, îi mai reorientăm cu câte-o scatoalcă părintească după ceafă, mă rog, se descurcă. Dar ceea ce ai moștenit tu de la Papi, ăăă, de la tăticol, la care se adaugă inteligența sclipitoare, pofta de muncă, loialitatea, cunoștințele colosale, enciclopedice (he, he, credeai că nu știi?), toate comorile astea ne trebuie aici. Și când zic „aici”, înseamnă lângă mine. Lângă noi, conducerea superioară de Partid.

Zicând acestea, Președintele plesni cu palma brațul fotoliului, ca magistrații care încheie ședința cu o lovitură de ciocănel, și se ridică în picioare. Ca la un semn, ușa capitonată se deschise fără zgomot, lăsând-o pe micuța voluntară Laura să se strecoare.

Parcă ar fi fost un semn, ori, mai știi, în cercurile restrânse era încurajată procedura eficientă a ascultatului pe la uși, pentru a se economisi strigăte, apeluri telefonice, minute de așteptare etc. Un soi de luptă cu birocrăția comunicării. Toate astea le analiză într-o secundă mintea brici a tânărului, care se ridică și el.

— N-am să-ți povestesc nimic despre noi, Andreas, îi zise Vadim, vreau să auzi totul cu ochii tăi, să vezi cu urechile tale, să guști și să pipăi cu...

Râse, încântat de propriile ghidușii.

— Vreau să înveți singur-singurel și când te împiedici să vii direct la mine, să te despiedic. Laura, cheam-o te rog pe Carla, să-l preia pe noul nostru coleg și să-i facă un tur, să se familiarizeze cu casa noastră, cu Partidul.

Oare se zărise o umbră fugară în ochii fetei? Oricum, Laura dădu din cap și se retrase pentru a duce sarcina la îndeplinire.

— Andreas, făcu „Dottore” urcând la loc, pe fușteii scăriței, către Descartes, Aristotel și Heidegger, vei fi asistentul meu personal. Nu, nu, te rog să nu protestezi. Vezi tu, am nevoie de forța vârstei tale, de impetuositatea ta, dar și de cunoștințele pe care le-ai acumulat în școli.

— Dar dumneavoastră...

— Eu dau tot ce pot, pentru a distinge din mulțimea viselor ce animă viața Partidului, aspirațiile membrilor săi, pe acelea cu adevărat realizabile, fezabile. Vise care pot deveni realitate, strategii, planuri de guvernare. Ori asta înseamnă concretețe, evaluarea resurselor, eficiență, aprecierea unui număr copleșitor de factori, de variabile. Aici, de bună seamă, îmi trebuie un executant, iartă-mi te rog trivialitatea termenului, care să mă debaraseze de toată bucătăria ce urmează unei decizii importante. Și, de fapt, ca asistent al meu, nu vei fi tu însuși executantul, ci coordonatorul celor care vor face treaba. Vei fi...

Se întrerupse, ciulind urechea la zgomotul ritmic, sacadat, ce creștea din holul anticamerei, în ciuda tapițeriei care izola ușa. Era un țcănit parcă amenințător, dar care, cumva, printr-un efect psihic, te îndemna să lași baltă reveria, sau orice altceva făceai în momentul acela, să-ți sufleci mânecile și să treci la treabă. La o treabă.

Președintele chicoti.

— Asta-i muzica pe care defilăm.

Marea ușa se deschise din nou. În încăpere își făcu apariția, păcănind pe tocuri stiletto de doisprezece centimetri, o femeie superbă, cu părul în flăcări. Era cât